Ч 251. Середа 20 (7) падолиста 1907. Рік XVII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

Редакция і Адмінїстрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цїлий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цїлий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти полїтичні.

З угодової комісиї. — Положенє на Угорщинї. — З'їзд австрийских католиків. — Борба на віденьскім унїверситетї.

На вчерашнім засїданю угодової комісиї ведено дальшу дискусию над угодовими предложенями. На засїданю були присутні пп. Мінїстри: бар. Бек, др. Коритовский, др. Дершата, др. Фідлер і др. Ебенгох. Обговорювано митову тарифу що до ріжних артикулів промислових і средств поживи. З галицких послів промавляв п. Батталїя в справі охоронного мита на зелїзо сире і зелїзні півфабрикати і пос. Окуневский, котрий говорив про грошевий оборот між Австриєю і Росиєю та про телеґрафічну тарифу до Росиї, а відтак жалував ся, що російске правительство против торговельного договору з р. 1906 накладає великі оплати на книжки, внаслїдок чого спиняє торговлю книжками між Галичиною а Росиєю. Социялїстичний пос. Зайц жадав зміни закона в тім напрямі, аби кожде з обох правительств мало власть в часї неурожаїв мито від збіжа знижити або цїлком знести. Против того внесеня виступив п. Президент кабінету бар. Бек, вказуючи на то, що на основі постанов, яких зміни домагає ся п. Зайц, Австрия позаключувала вже торговельні договори і тому неможливо робити в законї зміни. Внесенє Зайца відкинено і принято цїлий ряд артикулів після предложень правительства. Слїдуюче засїданє комісиї буде в середу.

В угорских посольских кругах розійшла ся вчера вість про кризу в президиї палати. Перед засїданєм палати відбула ся конференция, в котрій взяли участь мінїстри др. Векерле, ґр. Андраші і Кошут та президент палати Юст. Раджено над проголошенєм хорватскої обструкциї. Президент Юст заявив, що не годить ся з поглядами обох віцепрезидентів палати, котрі не позваляють промавляти Хорватам по хорватски, і обставав при тім, що хорватским послам прислугує навіть в справах реґуляміну промавляти по хорватски. Вкінци сказав, що коли би не згоджено ся на єго погляд, то він зрезиґнує нинї в палатї з достоїнства президента палати. Остаточно удало ся вирівнати ті ріжницї поглядів тим більше, що — як президент Юст довідав ся — Хорвати готові за єго посередництвом розпочати переговори з правительством. Хорвати впевнили Юста, що єго поведенє похваляють, і висказали надію, що за єго посередництвом прийде до згоди між Хорватами а мадярским правительством.

В суботу розпочав ся у Відни VI. з'їзд австрийских католиків. На дневнім порядку стоять: орґанїзация, социяльні небезпечности, школа і праса. Конститууючі збори конґресу, в яких побіч церковних достойників, взяли участь провідники антисемітів і члени правицї палати панів, отворив ґр. Сільва-Тарука, зазначуючи, що цїлию католицкої орґанїзациї єсть борба против деспотизму новітних часів, який зродив ся з революциї і до неї веде, т. є. против вільномулярства, вільнодумства, социяльної демократиї, панованя товпи і т. д. По справозданю ґенерального секретаря бар. Спінетті про католицкий рух вибрано президию, до якої увійшли пос. др. Фухс, як президент, а посли Кулшак, Лянцеронї (Триест), ґр. Менсдорф (Прага) і Повше (Любляна), як віцепрезиденти. Опісля повитав конґрес кардинал Ґруша, повідомляючи, що через него передає Папа з'їздови привіт і благословеньство. По відчитаню папского письма промовляв долїшноавстрийский маршалок, кн. Ліхтенштайн, а відтак др. Люеґер, згадуючи про поступи і здобутки, які поробила єго партия від часів попередного з'їзду австр. католиків. Тепер треба

МЕТЇЛЬ МЕТЕ.

(З італїяньского — Енріка Кастельнуово).

(Дальше).

В наслїдок безнастанного ходженя і отвираня дверий воздух в комнатї опять остудив ся. Тепломір упав о півтора степеня. Аби знов підніс ся, наклала Оленка в короткім часї повний кіш дров до печи.

Ні, яка метелиця. Не можна вже розпізнати поодиноких платків снїгу, так густо снїг паде. Сінїор Одоардо починає вже розважати, чи буде єму можна взагалї відвідати сінїору Евелїну. Вправдї через улицю є лиш кілька кроків, але ноги би єму запали аж по колїна в снїгу. Але хто знає? Може перестане мести. Тепер вибило ледве полуднє.

Оленцї прийшла сьвітла гадка.

— Відповім бабуни на її лист.

І вже сидить коло батькового бюрка, в широкім, вигіднім єго кріслї. Мусїла положити на нєго дві подушки, ніжки висять їй на долину, не дотикаючи землї; перо держить в руцї, очи глядять з напруженєм на лист лїнїованого паперу, на котрім можна доси відчитати лише два слова:

— Найдорожша бабуню!

Сінїор Одоардо опирає ся плечима о печ, глядить на свою донечку і усьміхає ся.

Остаточно, як здасть ся, Оленка знає вже, як розпочати лист. Замочила перо в чорнилї, положила другу руку тверо на папір, зморщила трохи чоло і видула уста.

По кількох хвилях пильного писаня, підвела головку і питає:

— Яку відповідь маю дати бабуни? Запросила нас, аби ми кілька тижднїв прожили у неї.

— Пиши, що то неможливо. Хиба аж на весну.

— Але ти також поїдеш до неї зі мною, правда?

— Так — відповів сінїор Одоардо.

— Я готова! — відозвала ся Оленка радістно. Але вже знов скрикнула — на пів з жалем, на пів гнївно.

— Що стало ся?

— Ох, чорнило?

— Покажи!... Як же тепер підеш?

Оленка злизала язиком чорнило, що капнуло було з пера і розмазала єго по цїлім папери.

— Тепер не лишаєсь менї нічого, як цїле письмо переписати — додала з невдоволенєм.

— Єсть досить часу до завтра — покажи! Ну, лист не зле писавий. Трохи букв тут більше, там менше ніж їх треба. Але впрочім цїлком добре. Я вдоволений з тебе, Оленко!

Але Оленка вже знов хоче бавити ся лялькою.

Убрала єї в сьвяточний одяг і веде єї до коцура Мелянїя в гості. Але коцур дрімає з напів прижмуреними очима і зовсїм не тїшить ся тою честию, яка єго стрітила. Підниміє ся на своїх чотирох лапках, позіває, витягає свій хребет в каблук, обертає ся до своїх гостий нечемно задом і знов кладе ся.

— Мелянїо нинї нечемний — каже Оленка, ведучи свою ляльку назад до канапи — але не гнївай ся на него, дитинко. Він звичайно дуже милий, але нинї винна тому та непогода. І ти також як не своя, правда, моя Нїно? Мусиш іти спати — приговорює до ляльки і починає їй співати до сну.

Сінїор Одоардо поглянув насамперед на свій годинник, а відтак крізь вікно на двір. Вказівка показує другу годину, але на дворі мете все снїгом.

Оленка знов щось придумала:

— Татунцю, випитай мене байку, яку маю научити ся на память. О сирі і воронї!

— Добре — говори — каже сінїор Одоардо. І взяв книжку з руки дочки. Оленка деклямує.

— Ворона на дубі сидїла... а... а...

— Дальше!

— Ага, тепер собі пригадую... — І Оленка деклямує дальше, однако по хвили перестає, бачучи, що отець не слухає єї. Сінїор Одоардо замкнув книжку, поклавши палець між отвертими сторінками, а єго очи глядять цїлком где инде.

— Ну, Оленко — питає розсїяно — чому не деклямуєш дальше?

— Вже не скажу нї слова — відповідає дївчина.

— Ой, чогож ти така гнївна? Що тобі?

Оленка сидїла перед тим на низькім стільци, тепер стає на пальцї.

буде почати борбу о університет. Університети не повинні бути ґрунтом, на якім розвивають ся переворотні ідеї, революция, непатриотичність та безрелігійність. — Збори ухвалили вкінци вислати письма з заявою преданности до Цісаря і Папи. — З'їзд поділив ся відтак на секциї, в котрих ухвалюють ся резолюциї. І так ухвалено між иншими резолюцию, в котрій піднесено, що конечним єсть безпроволочне заложенє католицких союзів селяньских і підпиранє селяньских спілок соймами. Дальше резолюцию в користь заснованя католицких союзів робітничих, орґанізациї ремісників і в справі підпираня католицкої праси. Принято також резолюцию зазначуючу конечність орґанізациї женщин на католицких засадах. — По нарадах в секциях відбули ся вчера перші великі збори при участи кардинала Качталера, архиєпископів, епископів, членів аристократиї і послів. Посол Шустершіц відчитав свій виклад о религії і публичнім житю. Проф. Райнер з Праги говорив о свободі наукових дослідів. — З Русинів взяли участь в з'їзді між иншими Преосьв. епископи Чехович і Хомишин, посли оо. Фолис і Давидяк, оо. Ших і Дорожиньский, радник Барвіньский і ин.

В суботу перед полуднем прийшло до нової бучі між студентами віденьского університету. Німецкі студенти, припускаючи, що Хорвати хочуть уладити маніфестацию за заложенєм славяньских університетів, почали співати „Wacht am Rhein" і виперли з університету Хорватів, які не хотіли зняти капелюхів. Хорвати, виперті бічним входом, стали вдиратись до авлі головним входом. Тут прийшло до бійки. Коли Хорвати, до яких прилучили ся инші Славяни, почали кидати камінєм, наперли на них Німці з такою силою, що утікаючі мусїли шукати захисту в одній каварни. Коли хтось із Славян добув ножа, Німці заатакували їх на ново, щоби довести до заарештованя того студента. Напастників розділила кінна й піша поліция і обсадила вхід до каварні, займаючи єго до 2 години по полудни. При переведеній ревізиї не найдено ножа при жаднім студенті славяньскім: за те найдено штилет у одного Італіянця. Німці розійшли ся аж по полудни. Італіяньскі студенти не брали ніякої участи в тих заворушенях, лише рішили вислати депутацию до славяньских студентів, щоби она висловила їм симпатиї в борбі з німецко-національними студентами та заявила, що теперішний стан їх університетскої квестиї приневолює їх спинити ся від всяких манїфестаций. — Тогож таки дня прийшло на віденьскім університеті до бурливих сцен на зборах, на яких мало ся заснувати вільнодумну академічну читальню. Опозиция студентів жидівско-національних і німецко-національних прибрала такі острі форми, що збори треба було розвязати без порішеня ухвал.

Добре знає, длячого отець забув о байцї. На дворі паде тепер сніг о много менший а напротив за шибою добре звістного вікна появила русява головка, лице і стать сінїори Евеліни.

О так, старає ся бути принадною, прямо визиваючо.

Отворила вікно і згортає зелізною лопаткою сніг з вікна. Єї погляд стрітив ся з поглядом сінїора Одоарда. Усьміхає ся, киває головою, немов би хотїла сказати: „Який то поганий час!" Чоловік мусїв би бути просто ворко̂тливим медведем, коли би не відповів сінїорі Евеліні вічливим слівцем. А сінїор Одоардо не єсть таким медведем, піддає ся покусї і отвирає на хвильку вікно.

— Які ви відважні, сінїоро Евеліно, не боїте ся навіть тої заверухи.

— О, сінїоре Одоардо, яка непогода! Ах, Оленка є знов дома. Добрий день, Оленко!

— Оленко, ходи сюди! Подякуй сінїорі.

— Ах нї, нї! Лишіть єї! В тім віцї діти легко перестуджують ся... Ах, яке веремя... Мушу замкнути... Вже бачу, що на нинї мушу виречи ся приємности ваших відвідин. Погляньте лиш на дорогу, на ті замети! До побаченя!

— До побаченя!

Тут і там вікно знов замкнуло ся, але голова сінїори Евеліни таки не зникла. Сїла знов коло вікна а позаяк тепер не паде вже такий сніг, видко добре єї стать за шибою.

Яка она хороша!

Сінїор Одоардо проходжує ся скорими кроками по комнаті. Він погано настроєний. Здаєть ся єму, що було би нерозумно не відвідати хорошу вдовичку, але ще нерозумнїйше відвідати єї.

Чоло Оленки знов насупило ся, майже так як рано. О байцї, о сирі і вороні нема вже бесіди.

Сінїор Одоардо відозвав ся з невдоволенєм:

— Не знаю... в тій комнаті вічна зима.

— Як може бути инакше! — відповідає Оленка, а єї голос звучить трохи остро. — Отвираєш що хвиля вікно!

— Як? Так дуже тим невдоволена? — питає Одоардо в дусї. — Мусимо пересьвідчити ся.

І приступає до дитини, бере єї за руку і веде до канапи. — Там посадив єї на колїна.

— Скажи, Оленко, длячого ненавидиш сінїору Евеліну?

Лице дитини почервонїло як кров; змішана, не знає, що відповісти.

Сінїор Одоардо питає дальше:

— Що тобі зробила сінїора Евеліна?

Оленка, ще більше змішана, старає ся сховати лице, відтак каже:

— Нічого!

— А однако не можеш єї стерпіти. А она так тебе любить.

— На тім мені не зависить!

— Як?... А що як би ти від нинїшного дня мала жити з нею разом?

Дитина голосно розплакала ся:

— Не хочу... не хочу... не хочу!

— Дурниця — замітив сінїор Одоардо, зсаджуючи Оленку знов на землю. — Ось приємности житя... Тихо, Оленко!

Але дармо велить сінїор Одоардо бути тихо. Дитина чує потребу виплакати ся. Єї очи сьвітять сльозами, дрібні груди підносять ся судорожно, голос перериваний хлипанєм.

— Яка ти дивна! — говорить сінїор Одоардо і опирає голову о подушку канапи.

Сінїор Одоардо несправедливий, а що гірше, говорить против власного пересьвідченя. Добре знає, що то не хвилева примха у дитини. Мусить то лїпше знати як Оленка сама, котра не була би в силї сказати того, що чує. Є то причуте нової небезпечности, живий відгомін давного болю. Їй видає ся, немов би єї мати мала другий раз умерти.

— Як перестанеш плакати, прийди до мене.

Скулена в кутї все ще Оленка плаче, вправдї вже не так дуже, але ще не перестала. Майже так як на дворі: мете вже менше, але платки снїгу все ще падуть і падуть...

Сінїор Одоардо закрив собі очи рукою. Як страшно бють ся гадки єго, як мучать єго ріжні чувства!

О, коби міг викинути з душі образ сінїори Евеліни! Але то не йде. То буйне русяве волосє — бачить єго ще доси; бачить ще то голубе око, принадний усьміх, єї стать. Одно слово — і Евеліна буде єго: прийшла би до самотного єго дому і оживила би єго веселостию і любовію, як у него колись бувало! А однако нї, нї! Так як колись, не може вже нїколи бути!

(Конець буде).

Новинки.

Львів, дня 19-го падолиста 1907.

— За упокій душі Є. В. бл. п. Цісаревої Єлисавети відправили ся нинї яко в день Єї іменин торжественні богослуженя у всїх 3 катедрах і других церквах львівских, а в богослуженю взяла участь також молодіж шкільна, звільнена сего дня від науки.

— Санкционованє законів. Є. В. Цісар санкционував закон ухвалений галицким соймом, а призволяючий громаді міста Коросна побирати громадску оплату від пива і такий же самий закон призволяючий громаді Мостиск побирати так само громадску оплату від пива.

— Дрібні вісти. Професорскі іспити для середних шкіл зложили у львівскім університеті: др. Олександер Сушко з історичної ґрупи і Григорий Демчук та Осип Насельский з математично-фізичної ґрупи. — Минувшої суботи відбуло ся у Львові віче руских академіків, на котрім ухвалено цїлий ряд резолюций з жаданєм основаня окремого руского університету, а яко мінімум, заведеня найпотрібнїйших катедр з руским язиком викладовим, а по їх основаню вилученя руских катедр з львівского університету і зорґанізованя їх в окреме автономічне тїло. — В Перемишли відкрито виставу фотоґрафічну. — В Ярославі переїхав оногди в ночи поїзд зелїзничий якогось робітника і роздер єго. — До склепу п. Плятовского при ул. Театральній, добули ся в ночи на вчера злодії і вкрали більшу скількість футер та одягів. — Тайний дім розпусти викрила львівска поліция при ул. сьв. Мартина, а властительку „підприємства", 40-лїтну Софію Палац призвану Кляйновою, арештовано. Тота зводниця намавляла молоді, недосьвідні дівчата і давала їм нагоду до розпусти у себе дома, за що відтак тягнула з них зиски. — В Бродах несовістні аґітатори викликали рун на тамошну касу ощадности. — Др. Геврих Румпф згубив вчера золотий перстїнь з брилянтом, вартости 200 К, а п. В. Позваньский згубив срібний годинник зі срібною оксидованою девізкою. — Павлови Білецкому, робітникови трамваєвому, вкрадено в реставрациї при площи Сольній нїклевий годинник вартости 25 К.

— Огні. В ночи з суботи на недїлю згоріла на ґрунтї млина „Мария Єлена", при ул. Млиньский ч. 3 деревляна шопа, крита ґонтами, а призначена на склад міхів і старих неужитків. В шопі тій знаходило ся звиш 10.000 міхів нових і уживаних, трохи старого зелїза, бляхи і т. п. Шкода обезпечена виносить кілька тисяч корон. Причиною огню була мабуть неосторожність котрогось із робітників, занятих в шопі при складаню міхів, котрий може бути, кинув десь недопалок папіроса.— Вчера вечером в цегольни Бунда в горішній части ул. Зеленої, побіч резервоару водопроводів, вибух огонь і горіли дашки, під котрими сушать цеглу. Огонь пригасила досить скоро пожарна сторожа, але все таки згоріло около 50 дашків над цеглами, а шкода єсть досить значна.

— Репертоар руского народного театру в Станиславові. (Саля „Тов. ім. Монюшка". Початок о годині пів до 7 вечером).

В четвер дня 21 падолиста с. м. „Анонїми" знаменита штука в 3 діях Деваліера.

— Арештованє злодійскої ватаги. Львівскій поліциї удало ся висьлідити і приарештувати ватагу небезпечних злодіїв, котрі в послідних днях допустила ся вломів і крадежий. На жаданє жандармериї в Рудках під Львовом арештовано якогось Франца Рубіновича, електротехнїчного термінатора з Рудок, котрий допустив ся там крадежі на шкоду тамошного шинкаря і трафіканта. Разом з ним арештовано Йосифа Яяїшевского, 15-лїтного практиканта годинникарского і приведено на поліцию. При ревізиї у Рубіновича знайдено заграничні перекази. Припертий Рубінович признав ся, що він зібрав ватагу, котра вломила ся до Товариства учителів висших шкіл і вкрала з каси того товариства 300 кор. готівкою, заграничні перекази і т. п. При тім видав він своїх спільників та виновників инших крадежий а то в „Доротеум", де під проводом Еман. Бараша,

15-літного сідельника, вкрадено богато дорогоцінностий, золота і одіня на кілька тисячів корон. Дальше доконано вломи до колектури в пасажу Міколяша а Янішевский піддавав ще й плян убитя свого вітчима Коморовского, властителя склепу з годинниками. Крім згаданих повисше, арештовано ще 18 літного Володимира Стаховского, Бронислава Шмиґельского, 18 літного кафляра; Тита Островского, 21-літного шлюсаря; Івана Кузьнара, 18-літного шлюсаря і Стефана Дикого, 18-літного практиканта бюрового, котрий грав вже ролю при викраденю з банку 20.000 кор. Крім того арештовано ще бляхаря Ізраіля Остена, котрий купував крадені річи.

— В справі підвисшеня стопи процентової оголосила галицка Каса ощадности слідуючий комунікат: Від 15. серпня с. р. піднесено стопу процентову від вкладок зложених в галицкій Касі ощадности у Львові з 3·6 на 4 від сотки річно. Підвишка стопи процентової, котра в виду капіталу вкладкового 80 міліонів, творить для Каси видаток більший о 320.000 кор. річно, може знайти покрите лиш при — о скілько можна — рівночаснім відповіднім підвисшеню стопи процентової від уділених галицкою Касою ощадности у Львові позичок гіпотечних на маєтности і реальности та позичок комунальних, в котрих єсть ульокованих звиш 60% цілого капіталу вкладкового. Отже ухвалою Виділу Каси з 10 серпня с. р., котрою процент від вкладок підвисшено, постановлено заразом підвисшити процент від позичок гіпотечних на маєтности і позичок комунальних на 5 від сотки, від позичок гіпотечних на реальности міскі на $5^1/_4$ від сотки річно.

Покликана до тої ухвали Дирекция Каси мусить стреміти, щоби в случаях, в котрих обовязок беручого позичку до оплачуваня підвисшеної стопи процентової в самім скрипті довжнім не був предвиджений, обовязок той тепер додатково був принятий і табулярно з безпосередним першеньством по позичці забезпечений. Декляраციї додаткові, котрих взірці в тій ціли Дирекция на жадане видає, суть в обопільнім інтересі в той спосіб сформульовані, щоби на случай дальших змін на тораї гроше вім уникнути потреби нових декляраций. З хвилею інтабуляциї підвишки стопи процентової з вимаганим першеньством узнає Каса за не бувші виповідженя позичок і признаня за платний їх позістающого капіталу, котрі лиш узискане декляраций додаткових мають на ціли.

Почуваємо ся до обовязку звернути увагу на стилізовані в тім значіню кінцеві уступи виповідженъ і комунікатів що до узнаня за платний остаючих капіталів, щоби доказати неправдивість чутки, яка появила ся, мов би то галицка Каса ощадности задля якихсь инших причин виповідала позички. Каса не лиш не має наміру стягати позичок, але противно готова розложити їх на основі підвисшеної стопи процентової на новий довший час амортизациї, котрий подасть можність задержати рати амортизацийні більше менше в дотеперішній висоті.

Штука, наука і література.

— З театру аматорів „Сокола“ у Львові. Була то щаслива гадка завести при „Соколі“ у Львові театр, а ще більше пощастило ся тому, хто в'умів перевести ту гадку в діло і зібрати таку громадку аматорів, як тота, котра минувшої неділі представила перед численно зібраною публикою народну оперету Котляревского „Наталку Полтавку“. Дивлячись на гру тих аматорів, не хотілось вірити, що то принагідні дилетанти, так гладко і знаменито ішла їх гра. Правда, що хороша Наталка (пані Купчиньска) в першій хвили виступленя зраджувала дрібочку сценічної треми, але опанувавши еї скоро, грала пізнійше в такою певностию себе, з таким зрозумінем своєї ролї і так природно, що здавало ся, мов би то виступала справдешна фахова акторка, а притім співала так хорошо, що публика нагородила еї грімкими та довго невтихаючими оплесками аж остаточно споукала еї другий раз співати. Зовсім коректно грав свою ролю Петра п. Купчиньский, лиш слїдно було брак темпераменту, з чого можна вносити, що роля аманта менше підходить під его вдачу. Ролю возного грав п. Утриско зовсїм удачно і з повним зрозумінем, а знаменитим був п. Махницкий в ролі Макогоненка, котрого тип сільского виборного не полишав нічого до бажаня. Рівнож дуже добре віддала ролю Терпелихи пані Махницка. Ролю Миколи грав в повним темпераментом і так удачно п. Сироїд, що не хотілось вірити, що еї грав аматор. П. С. крім красного голосу має ще в собі, що так скажемо, справдешну жилку акторску, котра могла би забезпечити ему на сцені гарні й немалі успіхи.

Отся громадка аматорів так одушевила публику, що она не могла розійти ся, щоби не викликати ще раз всїх і не вислухати ще раз їх гарного співу. Недільне представлене „Наталки Полтавки“ дає нам доказ, що аматорский театр „Сокола“ готов стати ся осередком артистичного житя руских кругів у Львові, на що вказує й тота обставина, що саля „Сокола“ мимо рівночасного концерту в „Народ. Домі“ заповнила ся щільно.

— Букварь для науки неграмотних. Уложив Онуфрій Солтис. Ціна 20 сот. Тернопіль накладом філії руского Товариства педаґоґічного. Замовляти у автора ул. Сінкевича ч. 25.

Під повисшим заголовком появила ся невеличка обємом, „маленька але важненька“ книжочка, котра під неодним взглядом заслугує на увагу. Се книжка призначена для неграмотних, себ то для старших людий, що хотїли би скоро навчити ся читати й писати. А хибаж діти, що вступають до шкіл народних, то грамотні? Та чи лиш для старших грамотних треба буквар так укладати, щоби можна з него як найлекше і найскорше виучити ся читати і писати? Се по нашій думці чей найперша і найважнїйша ціль всякого букваря, далеко важнїйша для дітий як для старших. Уложити такий буквар то не легка річ, а пишучий се може то тим сьмілійше сказати, що був колись час, коли й він займав ся укладом такого букваря. З великою радостию — се кажемо щиро — витаємо длятого буквар укладу п. Солтиса, бо він майже вповні ту ціль осягає.

Перша часть сего букваря — пізнаванє звуків і відповідних їм букв та складанє їх в склади і слова — придумана і уложена знаменито. П. Солтис умів так зручно підобрати і уложити в букварі рисунки до поодиноких букв, що поробив їх просто живими, говорячими, вимовляючими поодинокі звуки і показуючі рівночасно їх знаки або букви. А се дуже важна річ для легкої і скорої науки читаня і писаня, не лиш для старших неграмотних, але ще більше для дітий. Возьмім н. пр. спосіб, в який п. С. представляє звук і букву „у“: заяць за деревом нацурив уха а з тих ух зроблена рівночасно й буква „у“; з бочки на рисунку зроблена буква „б“; серп представляє букву „с“; нарисований улий показує на своїй стінці „й“; з цебра зроблена буква „ц“; з чепіг при плузї буква „ч“ і т. д. А вже найдотепнїйше удало ся пану Солтисови підобрати ґвер на наше „г“ і жабу на букву „ж“. В той спосіб рисунки говорять і показують, порушають нерви зору та ділають рівночасно на уяву так сильно і оживляючо, що той, хто зачинає учити ся, нїби вже від самого рисунку чує вимову звуків а видячи їх знаки, мусить їх собі запамятати, бо буквар порушає всї его умові сили і здібности. Огсе дуже важна річ і такому укладови букваря п. С. треба приписати велику вагу і тому ми того переконаня, що того рода буквар повинен служити не лиш для неграмотних старших, але й для дітий в школї. Не тут місце критикувати наші шкільні букварі; нехай лиш, хто хоче, порівнає їх з букварем п. С, а сам побачить зараз величезну ріжницю. — Инакше маєсь річ з другою частию букваря; она все обчислена дїйстно для старших віком осіб і старає ся їх о скілько можна в як найкоротшій дорозї і як найлекше познакомити з грамотностию. О скілько се удало ся п. С., може кождий з букваря переконати ся. Ми від себе можемо лиш то сказати, що буквар сей після нашого переконаня може дїйстно сповняти знаменито службу підручників для науки неграмотних навіть в руках нефахових педаґоґів і тому треба би желати, щоби знайшов приступ в як найширші круги непросьвічених мас нашого народу.

Телєґрами.

Відень 19 падолиста. Міністер справ внутрішних предложив на нинішнім засіданю палати послів проєкт закона уповажняючого правительство до заключеня межинародної умови в справі обезпеченя робітників від нещасливих пригод. — Міністер кравої оборони предложив проєкт закона в справі утвореня ц. к. австрийского корпуса войскового. (Розходить ся о признанє ветеранам войсковим права ношеня оружия. — Ред.). — Відчитано письмо станиславівского суду в справі виданя посла Бачиньского з причини обиди чести. — По відчитаню інтерпеляций та внесень і відповіди міністра справедливости Кляйна на інтерпеляциї, приступила палата до нарад над пильними внесенями в справі дорожнї. Промавляв насамперед пос. Демшар (Словінець з України).

Відень 19 падолиста. Внесеня поставили: пос. Олесницкий в справі зміни деяких постанов кодексу цивільного і § 351 ординациї екзекуцийної; пос. К. Левицкий в справі увільненя будинків о одній або двох комнатах від податку домово-клясового.

Петербург 19 падолиста. Розправа перед найвисшим трибуналом против ґен. Штесля, Фока, Смірнова і Райса відбуде ся дня 10 грудня.

Петербург 19 падолиста. Росийскі ґазети доносять, що дума займе ся імовірно проєктом реформи судів місцевих і правами аґрарними. Відтак буде предложений думі проєкт місцевої самоуправи, уложений специяльною комісиєю під проводом товариша міністра справ внутрішних Ликошина. Рівночасно з проєктом реформи самоуправи буде внесений проєкт в справі робітничій і проєкт о виїмковім стані.

Севастополь 19 падолиста. На однім з кладовищ знайдено 18 набитих бомб. Арештовано трох підозріних людий.

Реджжо ді Калябрія 19 падолиста. В Бранкалєоне і Феррупцано та в охрестности дало ся вчера о 2 год. 20 мін. по полудни почути сильне землетрясене. Настав переполох; більшість жителів стоїть табором в поли мимо слоти.

НАДІСЛАНЕ.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ОГОЛОШЕНЯ.

З друкарнї В. Ловиньского під зарядом І. Недопада. (Телефона ч. 527).